

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za polleta 1 gld. 80 kr., za četrletja 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrletja 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 31. maja 1865. ~

Gospodarske stvari.

Gospodarji zložite svoja posestva!

Kdor ima glavo raztreseno, to vsak vé, se nobene reči pametno ne prime; kdor ima svoja zemljišča raztresena, si je pa tudi na veliko škodo. Če ima posestnik svoje posestvo, kolikor mogoče, lepo skupaj, je še le popoln gospod svojega posestva; lože ga rabi, lože ga zboljšuje; vsa dela si polajša in okrajša; dohodke si zboljša, vzlasti živinorejo povzdigne; sèm ter tjà si še več zemlje pridobiti more. Pa tudi to je velik dobiček lepo zloženega posestva, da mnogo sovraštva in prepira ni, ki je zdaj med sosedi in mejaši.

Že leta 1855 so kmetijske družbe bile vprašane: kaj one mislijo o zložbi zemljišč. Vse so soglasno odgovorile, da je zložba potrebna in velika dobrota v povzdigo kmetijstva.

Al žalibog, da je ostalo dosihmal vse samo pri besedah.

Skušalo se je, da bi kmetje iz proste volje si vredili svoja zemljišča tako, da bi vsak svoja blizo skupaj imel; al malo se je opravilo. Na Erdeljskem (deželi blizo Ogerskega) so se kmetje z vso silo vprli zoper zložbo, češ, da pridejo ob nič, da bojo sužni grajščakom, da ne bojo mógli živine rediti, in takih neumnosti več, ktere kažejo, kako malo razumen je še erdeljski kmet. Bolje je šlo na Ogerskem; tù so si kmetje in grajščaki na več krajih prav lepo porazumeli in zamenjali svoja zemljišča tako, da ima zdaj Peter svoja skupaj, Pavel tudi svoja itd.

Na Nemškem je postava, ktera zahteva pametno zložbo zemljišč, in take postave bo tudi v Avstrii treba, da se izpeljá stvar, ktera sicer ni povsod brez težave in je sèm ter tjà tudi nemogoča, al le bedaki morejo trditi, da ne bi bila dobrotljiva vsakemu gospodarju.

Poglejmo pred vsem

napake raztresenih zemljišč.

Kolikor bolj so raztresena zemljišča, toliko več prizadenejo gospodarju dela; kolikor bolj so skupaj, toliko več si prihrani časa, ker mu ni treba zdaj tje zdaj sem vozariti ob setvi, žetvi itd. Ta čas je zgubljen za delo. Še posebno, kadar se gnoj vozi na njive, se ta napaka očitno vidi.

Raztresena zemljišča se ne dajo lahko vrediti, kakor gospodar želi, da bi bile pri obdelovanju, kadar orje, prevleče, kosí itd.

Gospodar raztresenih svojih zemljišč ne more tako pregledati kakor taka, ki skupaj ležé, ker lahko čuje nad delavci, da lenobe ne pasejo, namesti da bi delali, da vse prav storé, kakor gospodar želi itd.

Kolikor bolj so zemljišča raztresena, toliko več mej in potov je med zemljišči, in če tudi je več potov, ima gospodar vendar hoje dovolj, da z njive pride do njive.

Zemljišča skupaj veliko prepira odvrnejo in sovraštva med sosedi, ki se pričkajo, če se mejnik prestavi, če sosed predalječ orje s svoje njive, če mu sosedova živina popase njegovo lastnino. Večkrat se kaj takega primeri brez hudobne volje in vendar se vname prepir in pravda.

Če zemljišča vsa pomešana ležé, naj gospodar še tako pridno pleti in svojo njivo še tako umno obdelovati dá, vès njegov trud je zastonj, ako ima zanikrnega soseda.

Kjer po strniščih pasejo, delajo zmešana zemljišča veliko sitnosti in tem več, čem preje se začne ta paša in kolikor bolj so zanikrni ljudje, ki pasejo živino.

Če je treba na senožeti vode napeljevati ali močirne na suho devati, bo to vsakrat težje, ako so zemljišča na male kose razdeljena in je en kos Petrov, drugi Pavlov, tretji Jernejev itd. Malo in slabše senó se pridelava potem na taci senožeti, za voljo tega pa živinoreja škodo trpi.

Razkošena in raztresena zemljišča so navadno manj vredna kakor večja in skupaj ležeča.

Naj nam pametni kmetje odgovorijo: ali ne pritrdijo vsemu, kar so ravnokar slišali? Če pa pritrdijo, naj bi skušali, da zložbo zemljišč poženo kolikor morejo, da se tako pomaknemo počasi naprej. Davki so veliki sedanji časi; ne bomo se jih še tako kmali znebili; skrbimo tedaj, da si iz nadlog pomagamo po vseh potih, po kterih se pomagati dá. Ena pot k temu je zložba zemljišč, ne izmišljena le po učenih bukvarih, ampak potrjena po skušnjah družih dežel.

Začnimo!

Gospodarske skušnje.

* Kako naj ravná, kdor petrolej ali kamno-olje za svečavo rabi. Za svečavo se čedalje bolj rabi to olje, ker lepše gorí kakor vsako drugo in je tudi dober kup. Vendar se s to svečavo ne sme šušmariti, da se ne zgodi kaka nesreča. Dunajska c. kr. deželna vlada je razglasila poduk, kako naj se ravná s to svečavo. Iz tega poduka podamo našim gospodarjem in gospodinjam sledeča vodila:

§. 15. pravi: Očiščeni petrolej ali kamno-olje skoraj nobene barve; blizo tako je kakor čista voda. Polič (pol bokala) tega olja ne sme pod 1 funtom in 4 lote tehtati. Očiščeno olje se ne vname brž, če tudi s kako gorečo rečjó v dotiko pride. Vsako kamno olje, ktero te preskušnje ne obstojí, se mora opustiti, ker utegne biti nevarno. — §. 16 pravi: Če petrolej skoz